

SUBSTÀNCIES CANCERÍGENES

Què són?

Les substàncies i preparats que, per inhalació, ingestió o penetració cutània, puguin produir càncer o augmentar la seva incidència.

El càncer és una malaltia que es caracteritza per una divisió i un creixement descontrolat de les cèl·lules. Aquestes cèl·lules tenen la capacitat d'envair l'òrgan on es van originar, de viatjar per la sang i el líquid limfàtic fins a altres òrgans més allunyats i desenvolupar-s'hi.

A més a més, es considera que les següents tasques o procediments poden comportar riscos d'exposició a agents carcinògens:

- Fabricació d'auramina.
- Feines que suposin exposició als hidrocarburs aromàtics policíclics presents en el sutge, el quitrà o la brea d'hulla.
- Feines que suposin exposició a la pols, al fum o a les boires produïdes durant la calcinació i l'afinat elèctric de les mates de níquel.
- Procediment amb àcid fort en la fabricació d'alcohol isopropílic.
- Feines que suposin exposició a pols de fustes dures.
- Feines que suposin exposició a la pols respirable de sílice cristal·lina generada en un procés de treball.
- Feines que suposin exposició cutània a olis minerals prèviament utilitzats en motors de combustió interna per lubricar i refrigerar els elements mòbils del motor.
- Feines que suposin exposició a emissions de motors dièsel.

Com sabem si un producte químic està classificat com a cancerígen?

A l'hora d'establir la classificació següent dels pro-

ductes cancerígens, prenem com a referència el Reglament 1272/2008 (CLP) sobre classificació, etiquetatge i envasament de substàncies i mesclures químiques, document que sorgeix davant la necessitat d'incorporar a la legislació comunitària els criteris que marcava el Sistema Globalment Harmonitzat (SGA) de les Nacions Unides sobre classificació, etiquetatge i envasament de substàncies i mesclures químiques per aconseguir una harmonització internacional.

El Reglament CLP defineix com a carcinògenes les substàncies o mesclures de substàncies que indueixen càncer o n'augmenten la incidència. Les substàncies que han induït tumors benignes i malignes en animals d'experimentació, en estudis ben fets, seran considerades també suposadament carcinògenes o sospitosos de ser-ho, tret que existeixin proves convincents que el mecanisme de formació de tumors no sigui rellevant per a l'home.

D'altra banda, el Sistema de classificació del Sistema Globalment Harmonitzat (SGA) de classificació i etiquetatge de productes químics (que estableix unes regles uniformes, arreu del món, per a la classificació, etiquetatge i envasament de substàncies químiques, així com la seva manipulació i transport), i detalla la següent informació per a cada producte:

- Classe de perill
- Categoria de perill
- Pictogrames de perill
- Paraules d'avertiment
- Indicacions de perill

Classificació dels productes cancerígens:

1. Categoria 1A i Categoria 1B. Carcinògens o suposats carcinògens per a l'home.

Una substància es classifica en la categoria 1 de carcinogenicitat sobre la base de dades epidemiològics o dades procedents d'estudis amb animals.

Una substància, a més a més, pot incloure's en la categoria 1A si se sap que és un carcinogen per a l'home, sobre la base de l'existència de proves en humans, o en la categoria 1B si se suposa que és un carcinogen per a l'home, sobre la base de l'existència de proves en animals.

La classificació en les categories 1A i 1B es basa en la solidesa de les proves i en d'altres.

EsAquestes proves poden procedir de:

- Estudis en humans que permetin establir l'existència d'una relació causal entre l'exposició de l'home a una substància i l'aparició de càncer (carcinogen humà conegut)
- Experiments amb animals que demostrin suficientment (1) que la substància és un carcinogen per als animals (suposat carcinogen humà).

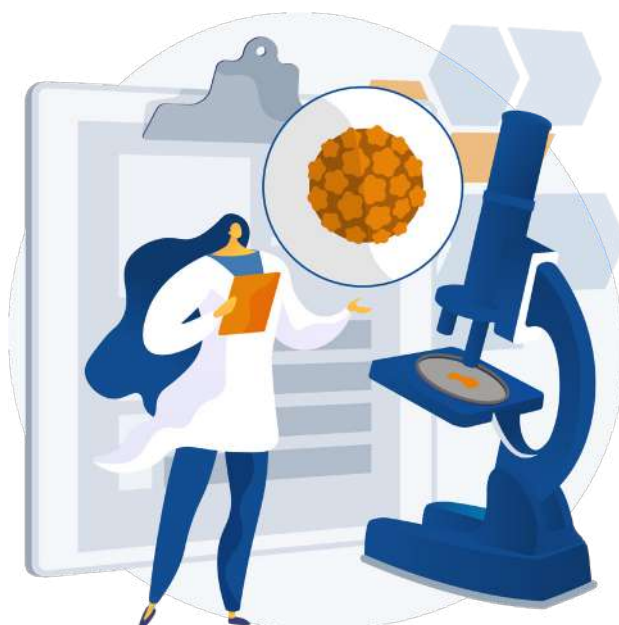
A més a més, els científics podran decidir, cas per cas, si està justificada la classificació d'una substància com suposat carcinogen per a l'home, sobre la base de l'existència de proves limitades de carcinogenicitat en l'home i en els animals.

Pictograma	
Paraula d'avertiment	Perill
Indicacions de Perill	Frases H: H350. Pot provocar càncer (indiqui-se'n la via d'exposició si s'ha demostrat conclouentment que el perill no es produeix per cap altra via).

2. Categoria 2. Sospitós de ser carcinogen per a l'home.

La classificació d'una substància en la categoria 2 es fa a partir de proves procedents d'estudis en humans o amb animals, no prou convincents per classificar-la en les categories 1A o 1B; aquesta classificació s'estableix en funció de la solidesa de les proves i d'altres consideracions. Aquesta classificació es basa en l'existència de proves limitades de carcinogenicitat en l'home o en els animals.

Pictograma	
Paraula d'avertiment	Atenció
Indicacions de Perill	Frases H: HH351. Se sospita que provoca càncer (indiqui-se'n la via d'exposició si s'ha demostrat conclouentment que el perill no es produeix per cap altra via).

Com podem prevenir l'exposició a un agent cancerígen?

- Eliminar-ne l'exposició.
- Substituir-lo per un altre producte no cancerígen, si és possible.
- Fer servir un sistema tancat, si és possible.
- Limitar les quantitats de producte.
- Limitar el nombre de treballadors exposats.
- Fer servir sistemes de protecció col·lectiva (extracció localitzada).
- Extrepar la higiene personal.
- Establir procediments de treball segurs.
- Establir zones de risc. Zones d'accés restringit.
- Establir sistemes d'emmagatzematge, manipulació i transport segurs.

Fonts d'interès

Base de dades INFOCARQUIM

INFOCARQUIM (INFORMació sobre CARcinògens QUÍMics) és una eina de l'INSST que ofereix informació sobre agents cancerígens, mutàgens en cèl·lules germinals i tòxics per a la reproducció (reprotòxics). La informació oferta de cada substància inclou els aspectes següents:

- Una identificació inequívoca de la substància: nom, sinònims, núm. CAS, núm. CE i núm. Índex.
- La classificació harmonitzada i segons diverses organitzacions, així com el valor límit establert en el document "Límits d'exposició professional per a agents químics a Espanya" (LEP), i els pictogrames i les indicacions de perill que han de figurar a l'etiquetatge.
- Els efectes sobre la salut amb informació sobre la seva carcinogenicitat, mutagenicitat i reprotoxicitat i possibles diagnòstics.
- Si està subjecta a autorització, prohibició o restriccions de fabricació, comercialització i ús.
- Les activitats laborals amb risc, incloent-hi els possibles usos, la Classificació Nacional d'Activitats Econòmiques (CNAE) i la Classificació Nacional

d'Ocupacions (CNO).

Pots consultar-la en aquest [enllaç](#).

Legislació

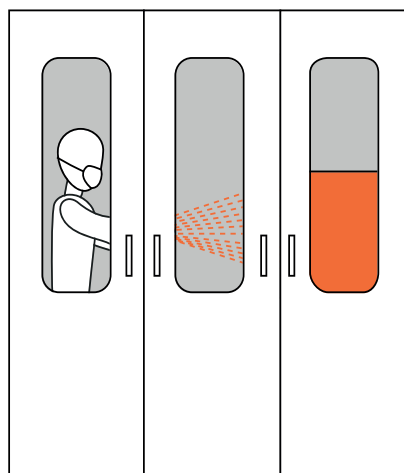
REIAL DECRET 665/1997, de 12 de maig, sobre la protecció dels treballadors contra els riscos relacionats amb l'exposició a agents durant el treball. Modificat pels RD 427/2021, RD 598/2015, RD 349/2003 i RD 1124/2000.

Guia tècnica de cancerígens de l'INSST.

Reglament 1907/2006 (REACH) relatiu al registre, l'avaluació, l'autorització i la restricció de les substàncies i preparats químics.

Reglament 1272/2008 (CLP) sobre classificació, etiquetatge i envasat de substàncies i mesclades.

REIAL DECRET 363/1995, pel qual s'aprova el Reglament sobre notificació de substàncies noves i classificació, envasament i etiquetatge de substàncies perilloses. Modificat pels RD 717/2010, RD 1802/2008 i RD 255/2003.

ÉS OBLIGATORI FER SERVIR ELS EQUIPS DE PROTECCIÓ INDIVIDUAL ADEQUATS